

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 7.—Núm. 301.—Dissapte 12 de Maig de 1906

PORTAVEU DE LA ASSOCIACIÒ CATALANISTA Y DEL CENTRE NACIONALISTA CATALÀ

LO DIA S'APROPA

L'agrahiment, virtut tradicional en lo poble català, no podia de cap modo deixar d'expressarse envers los seus defensors. Poch acostumat a sentir de llavis dels legisladors, protestes d'afecte a la terra catalana, devia, encara ab més motiu, agrahirles d'una manera la més solemne y pública, als qui en la discussió del projecte, avuy Lley, de jurisdiccions, sens temor de cap classe y ab una valentia imponderable, combateren l'obra funesta del Govern, obligantlo a reformar l'articulat tal com venia redactat en son principi, y demostrant aixís, ser dignes representants del poble que'ls elegí y aimants veraders de la prosperitat de totas las regions espanyolas.

Per això, tant prompte com fou acabada la tasca dels Senadors y Diputats que prengueren part en favor de Catalunya y de tot Espanya en aquella memorable controvèrsia política, tasca alabada d'una manera forçada, gracies a la intemperancia gubernamental, tot seguit lo poble català per medi dels cap devaners de nostre moviment de regeneració, representats en la Comissió de Solidaritat Catalana, manifestà l'idea de constatar públicament l'agrahiment de que's creya deutor a aquells honrats patricis que ab tanta energia sostingueren contra l'ira y la molevolensa dels polítichs d'ofici, lo dret de nostre poble a predicar y propagar arreu les doctrines autonomistes, que eren les úniques salvadores y que poden portarlo al seu tant desitjat engrandiment.

En efecte, desde'ls periòdichs portaveus de totes les opinions, inspirats per sos respectius representants en la Comissió de Solidaritat Catalana, se feu la crida patriòtica a tots los fills de Catalunya pera que acudíssim a tributar l'Homenatge als defensors de la terra. Y avuy ja's contan per centenars las associacions y per milers los particulars que han manifestat són propòsit de concòrrehi, y gairebé tot Catalunya ha enviat quan menys la seva adhesió. Y ja'cosa maravellosa! entre les entitats adherides hi figuren per dotzenes los Ajuntaments dels pobles, lo qual significa que tot, fins las corporacions oficials tant estretament lligades per desgracia ab lo poder central, respira en nostre estimada Catalunya, l'aire sanitos de l'ideal autonomista.

Lo dia no és llunyá. La manifestació imponent del poble català a Barcelona'l dia vint del present mes, demostrará altre volta al poder centralisador y burocrátich quan distanciat d'ell está nostre poble, ansiós tan sols de llibertat y progrés. ¡Que aprengui en aquell grandios acte lo gòberno central! ¡Vegi lo que pot y lo que val la sanció popular dels actes executats per aquells a qui un dia conferí la seva representació! ¡Ditxós lo dia que en igual forma's pogués rebre als governants en premi a les seves humanitaries y salvadores disposicions! ¡Y no com are que sols se fan acreedors a les censures dels gòbernants, y són malehits cuotidianament pels seus desacerts y pels seus actes de menyspreu y d'odi a tot allò que siga en profit dels seus subordinats!

Sols a la ploma d'un inspirat poeta deu reservarse lo descriure l'hermós espectacle que tindrà a la vista, en aquell dia, la ciutat Comptal. Aquella multitud inmensa de persones de totes las classes socials; entusiastes qui més del gran moviment de Solidaritat Catalana; animades per lo sens fi d'«Orfeons» que hi deixarán sentir sas més dolces armonies y enlluernades pel viu colorit de sas esbeltes y ricas senyeres ha d'ésser forzosament d'un efecte sorprenent y fantástich. D'entre mitj de tant de bé de Déu, ressorgirán los portandants de la regeneració catalana, una munió de gent il·lustre, distingida y cons-

tantment lluitadora pel bé de nostra terra; aquells que no perdonen sacrifici quan se tracta de Catalunya; que exposan sos interessos y sas persones en aras de la llibertat de tots; que posposan tot altre qüestió de qualsevol orde que sia a la de la salvació de la Patria; que en una paraula los verdaders organitzadors de dita festa. Y finalment, presidint tant sublim comici hi figurarán los Senadors y Diputats que vindrán a escoltar de boca dels catalans, l'himne de gratitut als seus esforços titànichs per nostre deslliurament; a rebre l'Homenatge de tot Catalunya que fá vots perla llarga vida d'aquests varons privilegiats, que tant se preocupan de la reconstitució de las personalitats municipals y regionals. No ho duptem, pas, aquest acte ha d'ésser indefectiblement lo més trascendental que s'hagi portat a cap desde que'l Catalanisme prengué activitat en las lluitas polítichs d'Espanya. Los carrers y plassas s'ompliran de gent vinguda de per tot pera pendre part a la festa; les cases s'adornarán ab domassos y banderas barradas, que ningú farà arriar y que donarán a la capital un aspecte hermosíssim y comprenedor. Barcelona estarà joyosa de reunir en sí l'ànima íntegra del poble català, la ciutat dels Comptes respirará puríssima admòsfera de treball, virtut y vida, signes inmoltables y fermas garantías de la valia y de la grandesa del poble català.

Més, guardem que'ls fets parlin; esperem lo resultat d'aital Homenatge; donchs sempre'ls fets son més eloquentes que les paraules. Mentrestant continuem animant a propis y estranys a assistir a tant simpática manifestació de patriotisme, y concorremhi personalment en demostració de que allí ahont és Catalunya hi som també nosaltres fills agrahits y disposats a honorarla, a defensarla y a ferla altre volta, rica y plena.

EMILI VIDAL.

L'autonomia es base de llibertat

Tornemne a parlar, parlèrne altre cop de l'autonomia; no me'n cansaria may de parlar d'eixa organizació natural dels pobles, y no me'n cansaria may, perque, com a part integrant que soch de la colectivitat, per ella y en profit d'ella, dech haver de treballar. Tota organizació política d'un poble que no's basi en eixa forma de gòberno interior, que s'avé a la natural formació dels grupos ètnichs, será per ells la tiranía, perque forzosament haurán de rebre l'influencia estranya d'altres pobles, que exerciran sobre d'ells lo poder més estúpít, pera retenerlos a les seves grapes.

Lo món marxa en tendencia progresiva, y'ls homes fan via envers la perfecció. Un sentiment intern los guía, y ho fa cuidados pel camí de la veritat y la justicia, infiltrant, en lo sí d'ells, l'amor a la llibertat.

Lo desitj de nova vida'l sent tothom, lo goig d'un mellor benestar fa sentir febroses ansies de lograr la cosa desitjada.

Fixem la vista enrera, y veurèm una desorganización complerta en la formació dels pobles, que posseint y tot aquella vera llibertat d'organización interna, no pogueren arribar may, a ferne del poble, un veritable cor social. La llibertat no era extensiva, y si bé en nostra Catalunya estava establerta en part aquella lliure voluntat de l'individuu, que'l feya un veritable ciutadà, ab drets y atribucions propies, no deixava d'existir aquell poder suprèm, quina forsa radicava, en l'organización teocrática y aristocrática, que'n feya, del ciutadà lliure, lo sotmès plebèu. Mes avuy, que en la mateixa Catalunya existeix un grau més elevadíssim de cultura, tan política com social, que fa que'l ciutadà sigui considerat com a home ja cons-

cient, degut a la moderna organizació dels pobles, necessita, com a complement indispensable, aquella llibertat interna que li permeti'l desenrotllo natural del seu organisme.

Tota colectivitat, com a cosa indispensable en ella, posseix la seva especial fessomia, la característica's dibuixa en totes les seves coses, y en un tot, afirma la seva organizació natural d'un poble. Son organisme té vida propia y expansiva y en ella fia la progresiva marxa que li es indispensable perque al concert dels demés pobles pugui viure.

Un poble quin organisme sigui regit per lleys contraries a son modo de ser y pensar, ha d'estar forzosament sotmès al despotisme, plegades les ales de les seves naturals energias, coibit al rebaixament moral de forcosa humiliació, mirant, com impotent ab degeneració de rassa, lo que es malaurat l'haver de vinclar l'esquena sotmès al servilisme.

La llibertat fonamentada ab l'autonomia'ls pobles la reclamen, tenen necessitat d'ella, y en ansies de lograrla lluiten, la fe'ls encoratja y están esperansats de triomfar en tan noble lluita.

¿Qui no l'estima la llibertat dels pobles? ¿qui es que no sent goig de viure esplanyantse a la natural manera de son propi viure? Reclama la colectivitat la seva autonomia, reclama l'individuu la lliure expansió de son propi albedriu, tothom sent ansies de llibertat, y en progresiva marxa avensa l'humanitat entera, rastrejant la flaire benefactora que escampa per tot la autonomia, proclamant, com altra fama, que sense ella'ls pobles, com a conjunts socials, no tindrán may la vida que'ls hi reclama la natural organizació que'ls compon y'ls informa.

AGUSTÍ PEDRET Y MIRÓ.

En Larra y la Diputació

L'acte de servilisme portat a cap lo dil·luns de la setmana passada pels diputats provincials ministerials negantse a pendre part en lo grandios acte de Solidaritat Catalana, no'ns ha estranyat gens ni mica. ¿Què havien de fer los infelissos sinó acotar lo cap y obeir les ordres de l'amo? En Larra, al primer ters del segle passat y en un de sos famosos articles polítichs titolat «El Ministerial», ja'ls pintava de má mestra. Repassèmo:

«El ministerial podrá no ser hombre, pero se le parece mucho, por de fuera sobre todo: la misma fachada, el exterior mismo. Por supuesto, no es planta, porque no se cria ni se coje; más bien pertenecería al reino mineral, lo uno porque el ministerialismo tiene algo de mina y lo otro porque se forma y crece por superposición de capas: lo que son las diversas capas superpuestas en el reino mineral, son los empleos aglomerados en él: a fuerza de capas medra un mineral: a fuerza de empleos crece un ministerial, pero en rigor tampoco pertenece a este reino. Con respecto al reino animal, somos harto urbanos, sea dicho con terror suyo, para colocar al ministerial en él. En realidad, el ministerial más tiene de artefacto que de otra cosa. No se cria, sino que se hace, se confecciona. La primera materia, la masa, es un hombre. Coja usted un hombre (si es usted ministro, se entiende, porque sino, no sale nada), sonriasele usted un rato, y le verá usted ir tomanlo forma, como el pintor vé salir del lienzo la figura con una sola pincelada. Déle usted un toque de esperanza, derecho al corazón, un ligero barniz de nombramiento, y un color pronunciado de empleo, y le vé usted irse doblando en la mano como una hoja de sensitiva, encorvar la espalda, hacer atrás un pié, inclinar la frente, reir á todo lo que diga: y ya tiene usted hecho

un ministerial.

Aquí es donde empieza el ministerial á participar de todos los reinos de la naturaleza. Es mona por una parte de suyo imitadora; vive de remedo. Mira al amo de hito en hito: ¿hace éste un gesto? miradle reproducido como en un espejo en la fisonomía del ministerial. ¿Se levanta el amo? La mona al punto monta á caballo. ¿Se sienta el amo? Abajo la mona. Es papagayo por otra parte; palabra soltada por el que le enseña, palabra repetida. Sucédele así lo que á aquel loro, de quien cuenta Jony que habiendo escapado con vida de una batalla naval, á que se halló casualmente, quedó para toda su vida repitiendo, lleno de terror, el cañoneo que habia oido: «¡Pum! ¡Pum! ¡Pum!» sin nunca salir de esto. El ministerial no sabe más que este cañoneo.

Es cangrejo, porque se vuelve atrás de sus mismas opiniones francamente; abeja en el chupar, reptil en el serpentear, mímbr en lo flexible, aire en el colarse, agua en seguir la corriente, espino en agarrarse á todo, aguja imantada en girar siempre hácia su norte, girasol en mirar al que alumbra.

El ministerial anda á paso de reforma; es decir, que más parece que se columpia sin moverse de un sitio, que no que anda.

Es por último el ministerial de suyo tímido y miedoso. Su coco es el urbano (ara, lo Catalanisme): no se sabe porqué le ha tomado miedo; pero que se lo tiene es evidente; semejante á aquel loco célebre que veía la mosca en sus narices, lo tiene de continuo entre ceja y ceja. y así lo anda buscando por todas partes, como busca Guzman en *La pata de cabra* las fantasmas por entre las rendijas de las sillas. El ministerial, para concluir, es ser que dará chasco á cualquiera, ni más ni menos que su amo.

Si, donchs, ara fa setanta anys, als ministerials d'aquells temps en que'ls lluitava per la llibertat y la gent ministerial encara tenia quelcom de virilitat y d'entusiasme envers sos ideals, ja'ls retratava aixís en Larra, ¿que no farán los d'avuy, rassa degenerada d'aquells qui, pobrets, tot lo seu civisme y tota la seva convicció política, es xifra en que'l Ministre'ls dongui'la primera mangala o'ls fassi l'almoína de encasillarlos?

Notes de l'extranger

Fransa

Les eleccions del 6 d'aquest mes han donat un resultat molt semblant a les de 1902.

Dels 8.900.000 electors que van votar lo diument passat, es a dir uns 800.000 votants més que en 1902, los radicals y radicals socialistes han obtingut . 3.100.000 vots.
Los republicans 850.000 »
Los socialistes 160.000 »
Los socialistes unificats 960.000 »
Los progresistes 1.170.000 »
Los liberals 1.240.000 »
Los conservadors 900.000 »
Los nacionalistes 380.000 »

Los nacionalistes y progresistes són los que perden. Los monárquichs queden en possessió dels seus districtes aproximadament com avans. Los independents de l'esquerra són reelegits en sa gran majoria. Los radicals y radicals socialistes guanyen als nacionalistes lo que'ls socialistes-unificats los hi han pres.

Lo gòberno que sortirá, donchs, d'aquesta Cambra, se pot assegurar que será radical.

L'alta burgesia francesa mostra una tendencia més y més gran a no ficarse en política y en ocuparse solzament de la

seva conveniència particular. Al veure'l perill s'ha espantat i en lloch de defensar-se s'ha aturrolat.

La reacció causada pel jacobinisme francès en la qüestió de la separació de les esglésies y de l'Estat, ha resultat estèril per l'aliança ab los nacionalistes-bonapartistes y ab los monàrquichs adversaris de la república.

Estats Units

Mr. Roosevelt al pronunciar un discurs, tot criticant la tendència d'acusar de corrupció a ciutadans honrats pel fet d'ésser rics o ocupar alts càrrecs, va emetre l'opinió que l'enorme augment de grans fortunes als Estats Units, era un mal social y que tart o aviat s'hi hauria de posar remey.

Heusaquí alguns paragrafs d'aquest discurs:

«Atravessèm en aquest moment, ha dit lo president, un període de gran agitació social, política y industrial; pera que aquesta agitació resulti beneficiosa, cal que sigui'l resultat d'un desitj sincer d'obtenir el mellorament de la sort de cada persona individualment y de la nació en general.

Personalment crech que més endavant deurem adoptar algún projecte, d'import progressiu sobre totes les fortunes que traspassin un cert límit; aquest impost se carregarà naturalment sobre tots los legats, o la transmissió d'aquestes fortunes acumulades més enllà d'un límit sà.

Lo govern nacional deu també exercir una certa vigilància sobre les grans corporacions, de manera que sigui possible evitar los grans mals de la sobre-capitalisació. S'han comensat ja a fer esforços per arribar al reglament de les qüestions econòmiques, sometent al Congrés un projecte de llei relatiu a la reglamentació del preu dels transports per ferro-carrils.

Aquest projecte de llei, que és ben concebut, donará, quan sigui adoptat, los mellors resultats, tant més que será considerat com un primer pas vers una política de vigilància y de control d'aquestes riques corporacions per explotar lo comerç y l'industria, política ab tendència a fer impossibles los funestos efectes de la sobre-capitalisació.

Per terminar, lo president ha dit que'l benestar dels obrers de les ciutats y del camp no resultaria pas de la caiguda de les classes riques, sino al contrari l'èxit dels que buscan sublevar lo poble contra l'orde de coses existent precipitaria a la classe obrera a un abim de mals més profund que cap dels que puguin actualment existir.

Mossèn Costa als Jochs Florals

Lo parlament de mossèn Costa és un cant d'entusiasme per l'idioma català.

L'acte present no és un simple certamen com los altres—comensa dient:—no's tracta sols de premiar composicions escullides y estimular autors novells o ja coneguts; aquest acte és qualque cosa més; aquest acte és lo solemniat renaixement de una llengua y d'un geni que la corrent de les centúries semblava eliminar; llengua y geni de la gran familia catalana.

«Perquè'ls fundadors dels Jochs Florals van escullir lo primer diumenge de maig? Es perquè en la nostra institució tot diu y clama primavera. Celebrèm la Pasqua florida considerant l'importància de lo que ha ressucitat: la llengua y'l geni de nostra rassa.

Poques llengües han caigut en l'abatiment com la nostra, desdenyada, vilipesa no sols dels estranys, sino de molts dels nostres que volen passar per doctes y refinats. L'han calificada d'incivil, de grollera, d'incapàs d'expressar sentiment y elevació, com si la grolleria li fós connatural, y no efecte de la condició d'esclavatge en que estava. (Molt bé, molt bé.)

Nostra llengua may ha perdut lo caràcter lligitim d'originaria noblesa, per més que apedassava ab draps forasters los esqueixos de sa propia vestidura. (Aplausos). Avuy, lliberada pel propi esforç, recobra sas joyas de pubilla pagesivola y les senyoriels pompes de gran dama. Es això un fet que no cal negar ni contradir.

Los mateixos adversaris no s'atreveixen ja a negarli condicions de poder y energia; y's contentan ab ponderar sa duresa y sa aspror. Cert que la llengua catalana és més intensa que sonora; cert que és més aviat cantelluda y enèrgica que morbida, però és tant intensament expressiva que no mancan may en ella expressions amorívoles y dolces, sempre que lo tendre del sentiment y de l'idea ho reclama.

En lo passat trobèm la prosa fluida, rica, incomparable d'en Llull y de l'Eximenis, y si volèm exemples contemporanis, ¿no podèm retreure la poesia dolça «com un rieró de mel» de l'eximi poeta dels *Idills*? (Aplausos).

Molts, emprò, han desgraciat la nostra llengua volent subjectarla a lleis estranyas com si no tingués lleis propies. Encara que més farrenya que les llengües estranyes, ¿l'hem de creure inferior a elles per tal motiu? Nó certament, perquè lo que avalora una llengua, no és sa virtut acústica, sino sa potencia expressiva. Lo llenguatge no serveix sols pera fer música, donchs per això ja ením los rossinyols y les orquestes, sino pera expressar idees y sentiments. Un idioma és tant més bò quan més expressiu. ¿Qui no descobreix l'intensitat de la llengua catalana? No hi mancan en ella mots tendres, mots expressius com en la mateixa llengua italiana. Y te precisament la gran condició de formar verbs ab tots lo substantius que's vulgui? ¿No recordeu lo vers d'un gran poeta «la ciutat que torreja sota l'oronel»? ¿Voleu un mot més expressiu y més sintètic que'l verb «torrejar»?

Lo català té sa màxima expressió en les paraules compostes, acostantse en això, fins casi igualarla, a la potent llengua germànica.

Altres idiomes potser tindran més abundancia de sinònims, però en cambi no tenen paraules pera expressar coses tan íntimes com «anyoransa» y tan necessarias com «dinar».

Cal estudiarlo bé'l nostre idioma, cal penetrar be sa integració y restituirlo en son esplendor. Aquesta obra ja está comensada y avensada per l'energia d'un senzill apòstol, de mossèn Alcover (Aplausos).

Sols aixís recobrarèm l'indpendencia de la nostra sintaxis lliurantla de lleis estranyes: aleshores brollará dels cors lo crit que ja tenim als llavis: lo crit de ¡visca la llengua catalana! (Aplausos).

Cada llengua indica un geni, un esperit d'inspiració distinta en lo gran conjunt del llinatge humà: aquest geni arriba o no arriba al seu esclat: segons las circumstancies, y aixís, en uns pobles sols aponcella, y en altres floreix y fructifica. Lo geni de Catalunya aponcellava en les festes de la Gaya Ciencia y la literatura mitjeval, entre'l llorer de ses cròniques y'l roure de ses lleys y monuments, prometent una expansió admirable, rublerta de la forsa del terror.

Però al caure'l segle XV, aquell geni's corseca y's mustiga l'idioma, y ab ells, l'ufania de la nostra rassa. Unicament resistia la duresa de la soca...

Però d'aquesta soca broten tanys, y de nou veyèm lo poncellar de les esperansas. ¿Granará aquesta vegada l'esplet de la sava de la dostra rassa? No soch profeta, ni fill de profeta, però sí puch assegurar que aquí's respira l'esperansa, que aquí's veu esparcida la floreixensa del geni català en les diverses branques de l'elevació humana.

Hem de fugir del *chauvinisme*, hem de fugir de creure mesquí tot lo de fora y superior y definitiu tot lo de casa. Reconeguem que la nostra renaixensa, com tot lo humà, es vacilant, provisoria, imperfecta, però reconeguem també que, en mitj de ses deficiencias, se produeixen obres que's mostran plenes d'esbranzida en totes les manifestacions de l'art.

L'extranger que arriba per primera vegada a Barcelona, cap y casal de Catalunya, reb desseguida aquesta impresió de forsa, d'empena juvenívola, y entre la pompa de construccions vulgars y pretencioses, hi veurá gentils audacies de caràcter indígena, reveladores d'una arquitectura novella que rebrá sa corona quan sobre la ciutat dilatada hi dominin les excelsas grandeses del Temple de la Sagrada Familia. (Aplausos).

En l'agitació y plètor de vida de la gran ciutat, l'observador hi nota desseguida l'impuls inicial, l'esperit local, lo *genius loci*. Voler Catalunya rica y plena, però sense esperit local, es voler un absurdo, es pretendre que l'arbre segueixi florint y fruitant ab les arrels tallades; es voler que l'organisme visqui després d'haverli arrencat lo cor. (Molt bé, molt bé.)

Durant tres centúries, l'ensopiment de l'esperit local ha produït un lapsus d'esterilitat: ¿què seria si extingíssim totalment aquest esperit?

Si hem de fer quelcom més que comerç y industria hem de suscitar la potencia del geni que ja dona de sí tan bella mostra. Lo geni va pujant, y si algú pretengués que la poesia decau, a jutjar pel present certamen, se li podria dir que en un munt de perles, a vegades les més precio-

ses són les que tarden més a pujar a la superfície.

En l'esclat progressiu de la joventut o de la primavera, s'observen sovint moments de desmay descoratjador, però això no atura l'avens de la joventut y de la primavera.

La renaixensa catalana es un fet gloriós, y Catalunya no pot renunciar al seu geni ni a la seva propia personalitat; no li assisteix tal dret de renuncia, com a ningú li assisteix lo dret al suïcidi. (Molt bé, molt bé.)

Que visqui, donchs, lo geni de la nostra renaixensa; que's fonamenti en la trilogia que informa la nostra festa: Patria, Fe, Amor. Que la Patria s'afermi cada vegada més, respectant pera obtenir respecte. Que la Fe, no la senzilla confiansa com se deya en altra ocasió, sino la Fe forta com l'Etern, formi la vida del poble. Que l'Amor s'extengui com balsam que suavisi les ferides de les lluites socials.

Y ara, distribuïuvos flors; veniu, poetes.

FILOSOFÍES

La mort

Lo vell amanyagá pausadament sa barba blanca y digué:

—Desenganyat, amich, parlo per boca de savis y exposo sincerament lo meu criteri; la mort es una perfecció de les coses, lo terme fatal dels sers es inherent a la llur essencia y la transformació de la matèria es lo compliment meravellós d'un gran principi.

Lo jovincel callava y escoltava atentament les màximes y's rahonaments de l'home experimentat.

—Res més trist—continúa dient lo savi,—que la monotonía eterna de lo indestructible dins de lo material... sols lo Principi creador de lo existent deu tenir vida infinita. Per més que't descapdellis lo cervell no allunyarás la boira d'aquest gran misteri, però has de reconeixer que la Idea creadora, lo Déu dels creyents se imposa al pensament humà per llei fatal y necessaria; tot lo demés, natura, mons siderals, tot ha de tenir una fi que coroni la seva obra, són accidents que's mouen sota la presió d'una má directora, estels que donen voltes a l'entorn d'un sol magestuós y incompreensible, vivint de son impuls gegant.

—La vida es lo gran himne de les forses—objectá son oidor,—lo cant etern de l'energia; les coses més perfectes no han de morir, no haurien de morir may.

—Per això la Divinitat es infinita, la Suma Perfecció no es destruible; en cambi, tot lo finit, tot lo limitat, ha de morir, perquè en cas contrari deixaria d'ésser limitat y's mudaria en etern, mes per aital motiu lo finit es també d'una perfecció relativa, perquè la seva mort se redueix a una serie de transformacions progresives que están conformes ab lo destí de tota cosa material...

Contempla misteriosament aquesta sublim armonia dels sers fomatse y consumintse, la transmutació gegantina de les energies, desenrotllantse y anutantse pera donar lloch a noves forses; la natura subjecta a lleys invariables, mare de moviments que neixen, topen, minven y desapareixen engendrant les successives variacions de l'himne prodigiós de la vida, recorrent una gama indefnida de matisos... ¡Oh la mort, la mort es lo principi de noves vides!...

Lo sol eixia resplendent de llum joyosa entre les blavoses montanyes que's desensonyaven, los acells trinaven les passades verges del nou dia y la prada acaronada ab l'escalf primaverench, somreya mostrant als homes tota l'abundor de plantes y de flors tot just entreobertes, proclamant l'alegría del viure y convidant a l'amor universal... però malgrat la sugestió del panorama, los dos enamorats de la veritat, confessaren altra vegada que la mort es una perfecció de les coses.

F. OLIVES Y SIMÓ.

CREACIÓ

(Conte fantástich)

Un vell encantaire va fer tres figures de fanch, en forma d'home, y així que les tingué llestes va volguer posar a proba ses virtuts per animarles.

Agafá la primera figura, solemniament, l'escalfá ab la xardor de sa alenada y la va estrenye contra son pit bategant, mes no li valgué la voluntat ni l'esforç: lo fanch no donava ni'l més petit senyal de

vida y aquella primorosa figura d'home en miniatura caigué esberlantse, deixant veure'l seu còs de terra amassada. Lo vell va rebre'l primer desengany de sa vida, d'aquella esclava vida passada reclòs en son Estudi, fanatizat per un ideal de creació.

Mes, era necessari acabar de resoldre la sort, assolir fins a la darrera gota la copa del Dolor, en bé de la seva obra somniada.

Aixís va ser, y agafant la segona figura ab tot l'amor, la besá, donantli sa alenada, y també la va estrenye cent cops contra son pit, que frisava ab passió, mes tampoch valgué l'esforç: la segona figura rodolá a trossos com la primera.

Lo vell, rabiós, va estrenyes lo cap ab ses ossoses mans, sentint lo més amarch desconsol. Ja sols li restava una figura, la més petita, que l'havia feta de les sobranes de les altres germanes ja esberlades, en quina may havia confiat y ab ella aleshores devía arrencar son últim esforç pera satisfer son afany creador o per acabar miserablement l'engany de sa vida.

Vegé aquella tercera figura que'l guaitava ab ulls sempre fixos y ab brassos caiguts, com esperant la guspira de foc que l'havia d'enardir, y no poguent contindre l'encesa rabia que enarbolava son esperit, l'agafá ab mans nervioses, estrenyentla frenèticament ab intenció de destruirla. Mes, oh poder de la creació!, aquella tercera figura, en lloch de descompondres com les demés, va animarse instantanament, saltant dels brassos del desesperat vell com un hermós y tendre infant que voltejava ab gracia per l'estatge.

—Victorial victorial!—exclamá l'encantaire, estrenyent les mans, entusiasmat y a l'ensempe sentint en sí un fons d'odi venjatiu.—Victoria! Me l'has de pagar cara, petit home!... Vinem aquí!

—Què desitjes?—prepuntá'l noy, humilment, disposat a atendre l'orde del pare.

L'encantaire va agafarlo del bras, y mostrantli tres creus de diferent tamany que hi havia en un recó de l'estatge, va dirli:

—Minyó: ja que sols tú has volgut existir, d'entre tos germans, donchs a tú't pertoca carregar una d'aquestes tres creus pera transcorre'l camí de la vida.

—Oh, pare; tingués pietat de mí!...—clamá'l noy, ploriquejant.—Pensa que soch molt jove y mes forses són poques. Donam la creu més petita, que això es tot lo que jo puch fer per tu!

Lo vell, sense ferse pregar més, carregá a l'infant la creu escullida, y donantli comiat, va dirli, ab ayre de persona satisfeta:

—Vés, feste home!

Lo noy va allunyar-se ab resignació. En son primer temps, per ell tot era goig y alegría: aquella petita creu la trobava tan lleugera que podia portarla molt bé sobre l'espatlla sense que fés sentir la més xica forsa de son pès. Mes, l'infant, seguint per la via de l'existencia, anava esdevenint home y aquell cástich se li feya pesat, tan pesat que ab ell ja li era impossible l'avançar sobre la terra.

Lo vell encantaire l'havia trahit. Aleshores va ser quan aná a trucar a sa porta, cridant dolorosament:

—Oh, pare: deslliurem de la creu, que m'aclapara l'esperit! Donamen uña d'aquelles altres que destinaves a mos germans, si aixís ho vols, que may será tan pesada com aquesta!...

Y'l vell encantaire, nou Creador, dintre son Estudi somreya irònicament, treballant noves figures que ell ja tenia'l poder d'animar; somreya y treballava sense escoltar los clams del pobre condemnat, que vora'l lliandar de la porta de l'estatge malehia son fatal destí.

Ay trist! Lo jou no podia ser etern. Cansat de plorar son engany y de cridar devades al pare que, cegament, l'havia fet desgraciat, poch a poch sos muscles defalliren sota aquell pès feixuch y la ment s'esvahia en misteri, velánseli la mirada... Era la Mort, la consoladora Mort que'l venia a deslliurar.

Allavors aquella figura que havia sigut feta de fanch, va caure, trobant la mateixa fi de ses germans que no havian viscut. Al no res per sempre!

PLÀCIT VIDAL.

AL CENTRE CATALÀ

Lo Mascota es una obra d'aquelles que no envelleixen y per això es que'l públich cada volta que la veu la troba més jove, més nova, sens dubte sugestionat per la bona impresió de la música del mestre Audran que es de lo melloret dintre del genre a que pertany aquesta obra france-

ILUSTRACIÓ CATALANA

UN ANY
30 PESSETAS

GRNS REGALOS per valor de 30 ptas. La suscripció del 1906 surt de franc

HA SORTIT JA **PILAR PRIM** NOVELA DE NARCÍS OLLER

5 pessetas primer regalo als subscriptors de la "ILUSTRACIÓ CATALANA"

Francesa la lletra y d'un escayent
nès la música y de debò que n'es de
nès la música, mes també es cert que
nès inspirats, verament inspiradis-
sors, sobressortint aquell dúo de bariton
nès del primer acte que tot sol es prou
nès acreditar la má mestra d'un compo-
nès. Aquest dúo, d'un sentiment exqui-
nès plè d'amorós ruralisme, d'un ruralis-
nès rivent y simpátich, lo digueren tal
nès l'art mana, la simpática y discreta
nès Srta. Sanz y'l no menys simpátich
nès Sr. Rius (M.)
Y just será que diguem quelcom en
nès de la tiple Srta. Sanz, que, a més
nès seu gust refinat en lo pertanyent a la
nès dramática o d'accionat, está posseïda
nès una veu envejable, fina, clara, endolsi-
nès sobre tot en los aguts y lliscant suau-
nès en los pianos fins a perdres en lo
nès musical que tan belles coses nos
nès a l'acabar, es a dir, nos diu, nos fa
nès sentir, que no es pas tot hu, ja que'ls lla-
nès sols exclamen un molt bé dit ab ex-
nès tantanitat, mentres que l'impressió, la
nès impressió que sense saberho nos al-
nès nos pessigolleja l'ànima, nos fa oír un
nès avassall de coses agradoses que resten
nès sense expressar, perque l'ànima's conten-
nès gosant aquella estona sense necessitat
nès d'altre expandiment que l'alegría que ella
nès té. Però'l cor no, lo cor es més belluga-
nès y s'exalta fins que nostres mans s'ajun-
nès y baten frenètiques. Són duas diferents
nès sensacions. Y tornant a lo dit o sia al dúo
nès del primer acte, vegin mos llegendors si es
nès cert o no lo succet en aquell retall de
nès música ahont la senyoreta Sanz, digna-
nès ment cooperada pel Sr. Rius, se feu ova-
nès donar, ovació que en gens volèm escati-
nès mar al Sr. Rius (M.) per la part ben me-
nès recusada que li correspongué.
La falta d'espai en aquest present nú-
nès mero no'm permet allargar més aquesta
nès mal dibuixada crònica teatral. Jo demano
nès tots mil perdóns. No acabaré pas aques-
nès ratlles sense felicitar a l'intel·ligentíssim
nès mestre Sr. Rius (M.) per sa acertada di-
nès recció. De tots los demés ja'n parlarem si
nès deü vol un altre dia.
De públich n'hi hagué en abundó, però
nès voldríem que n'hi hagués més, puig nos
nès temem que quan s'acabarà la temporada
nès vindrà l'afany d'assistirhi a corrúa feta y
nès allavors será tart. Temporades com aques-
nès tes no se'n veuen gaires al Centre y convé
nès aprofitarles.

D. P.

J. P.	0'10
W. S.	0'10
J. T.	0'10
A. B.	0'10
C. S.	0'10
M. M.	0'10
X. R.	0'10
J. G.	0'10
J. B.	0'10
J. R.	0'10
J. S.	0'10
A. A.	0'10
J. E.	0'10
Ll. M.	0'10
F. M.	0'10
J. M. ^a F.	0'10
F. G.	0'10
A. R.	0'10
J. P.	0'10
J. M.	0'10
Total	125'60

(Seguirá.)

LES DONES TARRAGONINES

Pessetes.	
Suma anterior.....	21'65
Tecla Cañellas.....	0'25
Agneta Elías.....	0'25
Encarnació Gorga.....	0'10
Una noya d'Alcover.....	0'10
Pilar Jardí.....	0'10
Rosario Jardí.....	0'10
María Jardí.....	0'10
Una noya de la Selva.....	0'10
Total	22'75

(Seguirá.)

Es verament irritant lo que passa;
aquests encarregats del servey d'aigües són
capassos de fer perdre la paciència a un
sant. Dia per altre falta l'aigua a les cases;
ningú s'entén, com si una bruixa s'hi ha-
gués ficat dins de la mina. A lo mellor, lo
dipòsit que era plè de gom a gom, se que-
da mitj buit en qüestió d'horas y ningú
sab com ha sigut aquesta broma.
Hay un escape, diuen los tècnichs y tot
queda explicat de la manera més satisfac-
toria y, mentrestant, per les cases rabien
los amos y rabien les criades y rabia tot-
hom.
D. Manuel! D. Manuel! Quousque tan-
dem abutere?
A veurer, home, un reglament pera les
canonades.

Devant de la vaqueria de l'Esplanada
havem vist uns pals que indican lo pro-
pòsit de posar una vela. Tenim entès que
l'ame no ha demanat permís a qui es de
gut demanarlo y fins nos han assegurat
que encara té de satisfacer uns drets de
cubicació per les obres acabades ja fa més
d'un any.

En cambi, sabem que a un conegut
nostre no se'l va permetre executar uns
treballs que no tenien importancia, sense,
abans, tenir ben despatxada la correspon-
ent sollicitut y a més, ben pagada.

D. Manuel! D. Manuel! Quantes menes
de maneres de justicies hi han en aquest
poble? Una pels cacichs, caciquets y cacic-
cassos y una altra per la turba multa dels
infelissos mortals que no doblegan l'es-
quena davant d'algun ilustre quefe; no es
veritat?

Vaja, home; menos barr-et de copa, me-
nos castellá, menos empaque y... menos
caciquerias. Encara que sia petit de mida,
no per això's deü dobl-gar la seva vara.

Tenim entès que en la propera sessió de
l'Ajuntament se tractará d'aquest assump-
to y, de veritat, que voldríem veurer en
bon lloch a la nostra primera autoritat,
encara que aquesta sia de real orden.

Veyem ab forsa agrado que'l senyor Al-
calde disposa lo rego diari dels principals
carrers del Port y Rambles.
Que duri.

-Neurastenies.—Neurostodogeno Su-
grañes.

Segons diu la premsa local, lo dia 2 de
Juny passarà per aquesta ciutat una cara-
vanna de 40 automòvils que de retorn de
les festes de Madrit anirán a Barcelona.

Diuen també que's quedarán aquí'l dis-
sapte a la nit, marxant lo diumenge de
Pasqua, a la tarde, cap a la ciutat dels
comtes.

En aquests 40 automòvils hi van unas
300 persones d'abdós sexes.

No deixa de ser una nota sportiva ben
vistosa y per això es que voldria'l veinat
que's confirmés la noticia per la natural
curiositat en veurer un nombre tan cres-
cut de cotxes automòvils de toia mena y
manera.

La Junta de l'Orfeo tarragoní no des-
cansa. Está decidida a fer bona feyna y no
s'atura pas en sa valenta embestida.

Després del concert al Teatre, convocá
un concurs artístich pera premiar un mo-
del de Senyera y aquesta mateixa setma-
na ha triomfat en un altra qüestió que era
la més indispensable pera l'Orfeo. Nos re-
ferim a la secció de senyoretas que tan
necessaria's feya. Ha quedat, donchs, re-
solt aquest particular, havent sigut nome-
nada professora de les mateixes, la distin-
gida senyoreta Na Esperansa Oliva, quines
envejables condicions artístiques en sa di-
ficil com honrosa empresa són una ferma
garantía pera aquesta secció y pera l'Orfeo
en general.

Bona proba de lo que diem, ho es, que
l'endemá del nomenament de la professora
constavan ja inscriptas més de quaranta
senyoretas a l'Orfeo.

Podem ben dir ara que l'Orfeo está ja
del tot constituít.

Nos prega la Junta de l'esmentada insti-
tució, que fem avinent a totes les senyore-
tes que desitjan inscriurèshi ho fassin lo
més aviat possible, ja que molt prompte
comensarán los ensaigs de les mateixes.

Avant y sempre avant.

Senyor Alcalde: Hi há uns quants joves
entusiastes sportmans del ciclisme, que
han fet de la Rambla de Sant Joan un
velòdram públich. Nosaltres no és pas
que'ls critiquem l'afició, puig cada hu la
té a sa manera, lo que si no trobem gaire
correcte, que aquests joves aprenguin de
cáurer precisament a la Rambla ni tam-
poch que s'ensejin a fer carreras allí, per-
què de totes maneres los trnzeunts sofreixen
les conseqüencias d'abdues coses. Si
cauen, la major part de les vegades cauen
damunt d'algunna persona que pot ben ser
que no siga gens entusiasta del ciclisme
y que encara que ho siga, tampoch li deu
fer molta gracia rebre un trastasso indi-
rectament. Si no cauen, és potser pitjor,
perquè aquests que no cauen en saben ja
més y son aquells que van com a cuhets
corrent amunt y avall y quan topan ab
algú ja's cuiden de fugir depressa.... però
ab la bicicleta s'entén. Això per lo que to-
ca als dias de festa y en les horas de pas-
seig. A la nit ja és pitjor. Sense bocina ni

fanal corren amunt y avall donant sustos
a tort y a dret fins que tindrem de dol-
drens d'algun atropell a una criatura o a
un vell y allavors vindrá la prohibició
seria.

Es cosa de ferho avans donchs, senyor
Cuchí si vol que'ns estalviem un disgust.
Y en quant a aquests joves sportmans
los hi pot recomanar que fassin l'apren-
entatge de bon dematí que ara fá bò y
ningú's hi dirá res, perquè no amoinarán
a ningú.

Convalecencias.—Ovi Lecitina Giol.

Lo temps segueix per ara fent bondat de
la bona. Ja era hora. Fa dues setmanes
que la temperatura, sense ser del tot ca-
lorosa, es més aviat d'estiu que no de pri-
mavera, sobre tot en les horas de sol. Això
ha fet sens dubte que la fira's vegés molt
més animada que aquests darrers anys y
que'ls firaires hagin fet forza vendas, puig
era cosa casi indispensable que'ls dies de
la fira havia de ploure un dia o altre, mal
fós un petit xatech pera dispersar a la
gent y tornar després a lluir lo sol com si
tal cosa.

Desitjem als firaires que tinguen la ma-
teixa sort a Torredembarra.

Pera demá a la nit anuncia'l Centre
Catalá la representació de la tan celebra-
da sarsuela en tres actes, molts anys no
representada, que dú per títol *Las dos
princesas*, y en quina obra s'hi llueix tot
lo personal de la notable companyia del
senyor Rius.

Los hi desitjem un plè y aplaudiments
en abundó.

La festa dels Jochs Florals de Barcelona
se celebrá lo passat diumenje ab la pom-
pa y lluiment de cada any. La falta d'es-
pay nos impideix ferne ni sisquera un
petit extracte com era nostre intent.

COSTUMS TARRAGONINAS

Darrereras obras de
D. FERRAN DE QUEROL Y DE BOFARULL
HERÈU Y CABALÉ..... Preu: 2 ptas.
MONTERRAT..... » 3 »
Se venen en l'estampa d'en Francesch
Sugrañes.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Ibarra y C.^a de Sevilla
Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria,
Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín,
Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Riyadeo, Gi-
jón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastiá,
Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Ha-
vre y París.
Sortirá d'aquest port lo dia 17 de maig lo vapor
Cabo Nao, son capitá D. Antonio Astorquia,
admetent càrrega y passatgers pera'ls citats ports.
Lo despatxa son consignatari D. Marián Pe-
res.

NOVES

SOLIDARITAT CATALANA
PER CATALUNYA

Suscripció popular pera pagar los gastos
de l'Edició dels discursos contra'l pro-
jecte de lley de les jurisdiccions y del
Homenatge que Catalunya oferirá als
senadors y diputats que tan valentment
lo combateren.

Queda oberta a tots los periòdichs, so-
cietats y emitats polítiques de Catalunya.
En l'Associació Catalanista, Centre Na-
cionalista Catalá y redacció de LO CAMP
DE TARRAGONA, Méndez Núñez, 6, queda
oberta la lista de suscripció popular.

Pessetes.	
Suma anterior.....	122'10
Visca l'defons Suñol.....	0'10
Visca'l marquès de Camps.....	0'10
Visca Raimond d'Abadal.....	0'10
Visca Joan Llorens.....	0'10
Visca Pelegrí Llangort.....	0'10
J. P.	0'10
F. V.	0'10
A. B.	0'10
R. N.	0'10
P. P.	0'10
J. E.	0'10
E. A.	0'10
R. L.	0'10
R. M.	0'10

EMULSIÓN NADAL ÚNICA con 80 por 100.
hipofosfitos, glicerina. La mejor. Reconstituyente, tónico-nutritivo. Niños, viejos;
conunción, convalecencias, embarazo, lactancia; tós, tisis, escrofulas, linfatismo, raqui-
tismo, anemia, diabetes, gota, dolores, nervios. Análisis Dres. Bonet y Codina, aprobación
Colegios Médicos y Farmacéuticos.—Medalla de plata. Farmacias y Droguerías.

JARBE HIPOFOSFITOS NADAL con Neurostina. Tónico, reconstituyente,
estimulante. Hipofosfitos de cal,
estricnina, hierro, manganeso, quinina, sosa, cusina, tónico amargo y
neurostina (fósforo orgánico). Anemia cerebral, enfermedades medulares; acelera digestión,
detiene caducidad orgánica. Cumple indicaciones hipofosfitos. Preparación esmerada,
productos escogidos.—Medalla de plata. Farmacias y Droguerías.

Joan J. Domènech Solé
PROCURADOR
SUCCESSOR DE D. VICENS MATEU
Agent del Banch Hipotecari d'Espanya
RAMBLA DE CASTELAR, 26, 2.º

